

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลอง การแปลความหมายของผลการทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความซื่อสัตย์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความซื่อสัตย์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความซื่อสัตย์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
วิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์	25	23.52	2.12	3.72	.001**
วิธีสอนตามปกติ	25	21.64	2.36		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความซื่อสัตย์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่าวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม

การเปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ ประกอบด้วย

2.1 เปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินโดยครู)

2.2 เปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินโดยนักเรียนเป็นกลุ่ม)

2.3 เปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินรายบุคคล)

2.1 เปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินโดยครู)

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินโดยครู)

พฤติกรรมที่ปฏิบัติงาน	วิธีสอนโดยใช้ กระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ (n=25)		วิธีสอน ตามปกติ (n=25)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. องค์ประกอบของคณะทำงาน	2.68	0.11	2.36	0.33	3.266	.022**
2. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	2.60	0.11	2.36	0.33	2.889	.034**
3. ขั้นตอนของการทำงาน	2.56	0.26	2.20	0.24	2.162	.083**
4. ความร่วมมือในการทำงาน	2.56	0.17	2.44	0.22	1.441	.209**
5. การปฏิบัติงานกลุ่มอย่างมีความสุข	2.60	0.20	2.28	0.11	8.000	.000**
6. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	2.48	0.23	2.20	0.23	1.677	.154**
รวม	2.58	0.07	2.31	0.93	7.833	.001**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการทำงานกลุ่ม (ประเมินโดยครู) ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่าวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินโดยนักเรียนเป็นกลุ่ม)

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินนักเรียนเป็นกลุ่ม)

พฤติกรรมที่ประเมิน	วิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนตามปกติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กลุ่มเรามีการวางแผนการปฏิบัติงานทุกครั้ง	2.59	0.22	ดี	1.47	0.32	ปรับปรุง
2. กลุ่มของเราดำเนินตามเป้าหมายของกลุ่ม	2.37	0.44	พอใช้	2.41	0.36	พอใช้
3. กลุ่มของเรามีการช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มในการเรียนรู้หรือการฝึกปฏิบัติ	2.56	0.31	ดี	1.85	0.63	พอใช้
4. สมาชิกในกลุ่มของเรามีความสามัคคีกันในการทำงานกลุ่ม	2.07	0.54	พอใช้	2.19	0.56	พอใช้
5. กลุ่มของเรามีการสรุปงานร่วมกันหลังจากทำงานเสร็จ	2.53	0.36	ดี	1.78	0.45	พอใช้
6. สมาชิกในกลุ่มของเราปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ	2.57	0.47	ดี	2.00	0.47	พอใช้
7. กลุ่มของเรามีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกันทุกครั้ง	2.38	0.39	พอใช้	2.25	0.52	พอใช้
8. สมาชิกแต่ละคนตั้งใจทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ	2.10	0.39	พอใช้	1.79	0.46	พอใช้

ตาราง 6 (ต่อ)

พฤติกรรมที่ประเมิน	วิธีสอนโดยใช้ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนตามปกติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	X	S.D.	แปลผล
9. ผลงานของกลุ่มเกิดจาก ความร่วมมือของสมาชิก ในกลุ่มทุกคนกลุ่มของ เรามีการวางแผนการ ปฏิบัติงานทุกครั้ง	2.55	0.33	ดี	1.57	0.39	พอใช้
10. กลุ่มของเราทำงานดีตาม กระบวนการกลุ่ม	2.61	0.38	ดี	1.94	0.39	พอใช้
รวม	2.44	0.31	ดี	1.93	0.45	พอใช้

จากตาราง 6 ผลการประเมินทักษะทำงานกลุ่ม (ประเมินนักเรียนเป็นกลุ่ม) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับวิธีสอนตามปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 ส่วนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามปกติมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับ พอใช้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.93

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานกลุ่มในระดับ ดี เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก คือ กลุ่มของเราทำงานดีตามกระบวนการกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 รองลงมา คือ กลุ่มของเรามีการวางแผนการปฏิบัติงานทุกครั้งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และสมาชิกในกลุ่มของเราปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.57

ส่วนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานกลุ่มในระดับ พอใช้ เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก คือ กลุ่มของเราดำเนินตามเป้าหมายของกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 รองลงมา คือ กลุ่มของเรามีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกันทุกครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 และสมาชิกในกลุ่มของเรามีความสามัคคีกันในการทำงานกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.19

2.3 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินรายบุคคล)

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ (ประเมินรายบุคคล)

พฤติกรรมที่ประเมิน	วิธีสอนโดยใช้ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนตามปกติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนมีการอธิบายหรือเสนอแนวคิดในเรื่องให้สมาชิกกลุ่มรู้	2.40	0.57	พอใช้	2.52	0.51	ดี
2. นักเรียนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนๆมากขึ้น	2.58	0.48	ดี	2.40	0.50	พอใช้
3. นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	2.56	0.51	ดี	2.44	0.58	พอใช้
4. นักเรียนช่วยกลุ่มสรุปประเด็นและสาระสำคัญในการเรียน	2.52	0.51	ดี	2.52	0.51	ดี
5. นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น	2.64	0.49	ดี	2.56	0.50	ดี
6. นักเรียนเสนอแนวคิดหรือวิธีการในการแก้ปัญหาในกลุ่ม	2.48	0.51	พอใช้	2.40	0.57	พอใช้
7. นักเรียนเสนอความคิดหรือวิธีการใหม่ในการแก้ปัญหา	2.40	0.57	พอใช้	2.48	0.51	พอใช้
8. นักเรียนช่วยกลุ่มคิดให้ทำงานได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย	2.56	0.58	ดี	2.44	0.58	พอใช้
9. นักเรียนรู้จักยกย่องชมเชยคนที่มีความสามารถ	2.60	0.50	ดี	2.48	0.51	พอใช้
10. นักเรียนชื่นชมความสำเร็จของผลงานกลุ่ม	2.57	0.47	ดี	2.40	0.61	พอใช้
รวม	2.53	0.08	ดี	2.45	0.06	พอใช้

จากตาราง 7 ผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม (ประเมินรายบุคคล) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ส่วนวิธีสอนตามปกติ อยู่ในระดับ พอใช้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.45

เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับ ดี เรียงลำดับได้เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ดังนี้ อันดับแรกนักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 รองลงมาคือ นักเรียนรู้จักยกย่องชมเชยคนที่มีความสามารถ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 และนักเรียนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อน ๆ มากขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.58

ส่วนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานกลุ่มในระดับ พอใช้ เรียงลำดับ 3 ลำดับแรก คือ นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 รองลงมาคือนักเรียนมีการอธิบายหรือเสนอแนวคิดในเรื่องให้สมาชิกกลุ่มรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 และนักเรียนช่วยกลุ่มสรุปประเด็นและสาระสำคัญในการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.52

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

เจตคติ	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
วิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์	25	4.29	0.19	24	5.54	.000**
วิธีสอนตามปกติ	25	4.00	0.21			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สูงวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องความซื่อสัตย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ

ข้อความ	วิธีสอนโดยใช้กระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนตามปกติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลังจากเรียนจบแล้วนักเรียน ชอบสาระการเรียนรู้ พระพุทธศานามากขึ้น	4.56	0.65	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	4.08	0.70	เห็นด้วย
2. สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เป็นวิชาที่สอนให้นักเรียนเป็น คนดีมีคุณธรรม	4.24	0.83	เห็นด้วย	3.92	0.86	เห็นด้วย
3. สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีประโยชน์ต่อวิชาอื่น	4.36	0.70	เห็นด้วย	4.04	0.93	เห็นด้วย
4. สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีเนื้อหามากเกินไป จึงเป็นการ เรียนที่น่าเบื่อ	4.04	0.88	ไม่เห็นด้วย	3.56	0.87	ไม่เห็นด้วย
5. เนื้อหาสาระที่นำมาให้ศึกษา น่าสนใจและได้รับความรู้อย่าง มาก	4.52	0.71	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	4.04	0.73	เห็นด้วย
6. นักเรียนรู้สึกมั่นใจในตนเอง มากขึ้นเมื่อได้เรียนสาระการ เรียนรู้พระพุทธศาสนา	4.12	0.72	เห็นด้วย	3.84	0.75	เห็นด้วย
7. นักเรียนมีความพึงพอใจ กระบวนการและกิจกรรมการ เรียนรู้ครั้งนี้	4.16	0.85	เห็นด้วย	4.04	0.73	เห็นด้วย
8. บรรยายากการเรียนสาระการ เรียนรู้พระพุทธศาสนา เคร่งเครียดมากเกินไป	4.28	0.89	ไม่เห็นด้วย	3.96	0.89	ไม่เห็นด้วย

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	วิธีสอนโดยใช้กระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนตามปกติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. นักเรียนมองเห็นประโยชน์ต่อ การเรียนรู้พระพุทธรูปศาสนา	4.52	0.80	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	3.96	0.73	เห็นด้วย
10. นักเรียนคิดว่าขั้นตอนการ เรียนรู้พระพุทธรูปศาสนาที่มีขั้นตอนที่ ยุ่งยากมาก	4.48	0.65	ไม่เห็นด้วย	3.84	0.80	ไม่เห็นด้วย
11. นักเรียนชอบเรียนสาระการ เรียนรู้พระพุทธรูปศาสนา มากกว่าวิชาอื่น	4.48	0.65	เห็นด้วย	4.08	0.86	เห็นด้วย
12. เมื่อเรียนสาระการเรียนรู้ พระพุทธรูปศาสนาทำให้นักเรียน เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ	4.20	0.65	เห็นด้วย	3.84	0.94	เห็นด้วย
13. นักเรียนมีความพึงพอใจและ สนุกสนานต่อการจัดการเรียน ครั้งนี้	4.08	0.76	เห็นด้วย	4.12	0.73	เห็นด้วย
14. นักเรียนรู้สึกชอบวิธีการสอน ของครูเพราะเข้าใจง่าย	4.04	0.98	เห็นด้วย	3.68	0.85	เห็นด้วย
15. สาระการเรียนรู้ พระพุทธรูปศาสนาทำให้นักเรียน มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น	4.36	0.81	เห็นด้วย	4.16	0.80	เห็นด้วย
16. นักเรียนอยากเรียนสาระการ เรียนรู้พระพุทธรูปศาสนาทุกวัน	4.00	0.95	เห็นด้วย	4.12	0.78	เห็นด้วย
17. นักเรียนมีความเข้าใจใน เนื้อหาที่เรียน	4.32	0.85	เห็นด้วย	4.24	0.78	เห็นด้วย

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	วิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์			วิธีสอนตามปกติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียนมากขึ้น	4.36	0.70	เห็นด้วย	4.12	0.73	เห็นด้วย
19. สาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนาทำให้นักเรียน สนุกและได้รับความรู้	4.48	0.71	เห็นด้วย	4.12	0.73	เห็นด้วย
20. สาระการเรียนรู้ พระพุทธศาสนาทำให้นักเรียน มีสมาธิและสามารถ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี	4.44	0.81	เห็นด้วย	4.12	0.83	เห็นด้วย

จากตาราง 9 พบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามปกติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ข้อ 1 หลังจากเรียนจบแล้วนักเรียนชอบวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.65) ส่วนวิธีสอนตามปกติ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในข้อ 17 นักเรียนมีความเข้าใจใน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.78) กรณีข้อคำถามเชิงลบพบว่า วิธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ข้อ 4 สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีเนื้อหา มากเกินไปจึงเป็นการเรียนที่น่าเบื่อ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในระดับไม่เห็นด้วย ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.88) ส่วนวิธีสอนตามปกติ ข้อ 4 สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีเนื้อหา มากเกินไปจึงเป็นการเรียนที่น่าเบื่อ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในระดับไม่เห็นด้วย ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.87)